

פרשת לך לך (תשפ"ב)

והיה כי יראו אותך המצרים ואמרו אשתו זאת והרגו אתי ואותך יחיו. אמרו נא אחתי את למען ייטב לי בעבורך וחיתה נפשי בגללך (י"ב, י"ב - י"ג)

הקשו המפרשים למה חשב אברהם אבינו שיזהרו המצרים באיסור אשת איש יותר מאיסור שפיכת דמים. וגם צריך להבין הלשון וחיתה נפשי בגללך שמשמע שאברהם אבינו יחיה בשביל שרה, והא לא יחיוהו בשבילה אלא מפני שיטעו בדבריה לחשוב שאינה אשתו, וזה לא קרי בגללך.

ועיין באבן עזרא על הלשון ואותך יחיו, שהסביר שהמצרים יתנו לשרה כל צרכה, כי ימי רעבון היו. ולפי זה אפשר לפרש שאברהם אבינו חשב שאין המצרים רוצים להרגו בגלל שהיא אשתו אלא משום שהיה עת רעבון ולא היה מספיק אוכל כדי להשאיר אותו בחיים, אבל לשרה יתנו ויחיוה משום שהיא הייתה יפת תואר. ובזה מובן הלשון וחיתה נפשי בגללך, שכיון שהם נותנים מתנות לאברהם בעבורה כמו שפירש רש"י (י"ב, י"ג) לא תהיה סיבה להרגו מפני הרעבון. (ג.מ.)

ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה (י"ב, ב')

יש לפרש סמיכות ההבטחה של ואעשך לגוי גדול להבטחה של והיה ברכה על פי הגמרא בבבא בתרא (ט"ז, ב') מרגלית טובה היתה תלויה בצוארו של אברהם אבינו ע"ה שכל חולה הרואה אותה מיד מתרפא. עוד אמרו רבותינו במסכת ברכות (י"ג, א') והובאו דבריהם ברש"י על הפסוק (י"ז, ה') כי אב המון גוים נתתיך, דבתחילה לא היה אלא אב לארם על כן נקרא אברם, ואחר כך כששינה שמו לאברהם נעשה אב לכל העולם. ואם כן, בתחילה כשהיה רק אב לארם נהנו מהמרגליות רק הארמים, ולא היה מבורך אלא מפי הארמיים מקבלי טובתו, אבל אחר כך כשנעשה אב המון גוים, כל העולם נהנו ממרגליתו וברכוהו, זהו והיה ברכה, מכל העולם. (בן לאשרי)